

Plan mot diskriminering och kränkande
behandling Läsåret 23/24

Vuxenutbildningen

1. Inledning

2. Syfte

2.1 Ansvar

3. Diskrimineringsgrunder

3.1 Definitioner av olika diskrimineringsuttryck.

4. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående årsplan.

4.1 Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår.

4.2 Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.

4.3 Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier.

5. Undersökning och analys av ev. risker kring innevarande år.

5.1 Metoder och kartläggningsredskap.

5.2 Planerade åtgärder för läsåret.

6. Delaktighet och förankring av planen.

6.1 Barns/Elevs delaktighet.

6.2 Medarbetares delaktighet.

6.3 Vårdnadshavares möjlighet till delaktighet.

7. Rutiner/Åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.

7.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever.

7.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev.

7.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.

7.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

7.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.

7.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev.

8. Anmälningsskyldighet

8:1 Till socialtjänsten

9. Lagstiftning och styrdokument

9:1 Skolväsendet vilar på demokratins grund

9:2 Arbetsmiljölagen (AML)

9:3 Brottsbalken

9:4 FN:s barnkonvention

9:5 Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

9:6 Trygghet och studiero

1. Inledning

Hjo kommuns vision är att varje elev ska komma till sin rätt i skolan. Att komma till sin rätt innebär för oss såväl studiemässigt som socialt. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt i en skola där alla känner sig sedda och inkluderade.

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare årsarbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder.
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas.
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3.

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplanernas och genomföras så snart som möjligt.

2. Syfte

Lärcentrums plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

2.1 Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

3. Diskrimineringsgrunder

Till grund för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling i Hjo kommun ligger de sju diskrimineringsgrunderna.

1. kön
2. könsöverskridande identitet eller uttryck
3. etnisk tillhörighet
4. religion eller annan trosuppfattning
5. funktionsnedsättning
6. sexuell läggning
7. ålder

3.1 Definitioner av olika diskriminerings uttryck:

- **Diskriminering** - Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.
- **Direkt diskriminering** - Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.
- **Indirekt diskriminering** - Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.
- **Kränkande behandling** - Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

- **Trakasserier och sexuella trakasserier** - Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

Bristande tillgänglighet: När en elev med en funktionsnedsättning inte har samma förutsättningar som en annan elev, beroende på fysiska eller andra förutsättningar och därför riskerar att inte kunna prestera det hen under andra omständigheter skulle kunna. Det kan t.ex. handla om trappor, hissar eller toaletter som inte är tillgängliga för alla, men också hinder av andra slag, enligt gällande diskrimineringslagstiftning.

Mobbning - Det är mobbning när någon blir dåligt behandlad flera gånger av samma personer. Mobbing kan till exempel vara elaka ord, viskningar, blickar och skratt, eller att bli utfryst och aldrig få vara med. Det är också mobbing att sprida rykten om någon eller att lägga upp kränkande bilder på nätet. Det är även mobbing att säga eller skriva elaka saker för att någon klär sig eller ser ut på ett visst sätt, eller har en viss funktionsvariation.

Den som mobbar kan ibland skylla ifrån sig och säga att hen bara skojade och att det är sånt som andra får tåla. Men det är mobbing om någon mår dåligt av det, och om det händer flera gånger. Då är det mobbing även om den som mobbar inte tycker det.

4. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående årsplan.

- **Främjande arbete** - handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.
- **Förebyggande arbete** - Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

4.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår.

Föregående läsårs åtgärder. (främjande)	Åtgärder uppfyllda
En förenklad version av planen mot diskriminering och kränkande behandling i samtliga klassrum. Vid kursstart går vi igenom den med samtliga studerande	22/23
Skyldigheter och rättigheter som varje person har i Sverige tas upp i undervisningen. Där betonas allas lika värde och även vad som händer om man bryter mot det. Eleverna i Svenska som andraspråk på grundläggande nivå får också ett häfte från Polisen där man tar upp teman som jämställdhet, likabehandling, religionsfrihet, tryckfrihetslagen, mm på lätt svenska.	22/23
Deltagande i språkcaféer som anordnas av SFI	22/23
Samtlig personal backar inte eller skjuter fram obekväma frågor som kommer upp.	22/23
Skapa en nyfikenhet hos eleverna för varandra och för olika kulturer.	22/23
Samtal och diskussioner i grupperna för att förstå och respektera varandras åsikter och kulturella olikheter.	22/23
Föregående läsårs åtgärder. (förebyggande)	Åtgärder uppfyllda
Genomgång av hur man kan agerar när elever är utåtagerande (rePULSE).	HT-22
Tar del av föreläsning om lågaffektivt bemötande	VT-23
En riskanalys och genomgång av olika symboler och deras betydelse. En jurist hade en online-föreläsning om skollagar som kan tillämpas.	HT-22
Gemensamma aktiviteter språkcafé, utedagar mm (SFI)	22/23
Placering i klassrummen	22/23
Rast samtidigt och café där alla har möjlighet att vara rasten. (SFI)	22/23

4.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier, föregående år

Vi har under året haft ett kränkingsärende

4.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier i punkt 4.2. Föregående år

Främjande:

Affischn med den förenklade planen fungerar bra. Det är enkelt att påminna eleverna om innehållet när vi tar upp olika saker i klassrummen. Den är också lätt att förstå och lätt att se för alla som inte har kommit så långt i sin språkutveckling.

Att ta upp vilka skyldigheter och rättigheter man har i Sverige upplever vi har tagits emot väldigt positivt av våra elever. De ställer gärna följdfrågor som ofta leder till fördjupade diskussioner och förståelse.

Språkcaféerna har lett till fördjupad förståelse för olika perspektiv och kulturer och för varandra

Vid samtliga gemensamma aktiviteter har eleverna blandats för att lära känna varandra

Förebyggande:

Det har varit lärorikt att lära sig mer om hur man bemöter elever som är utåtagerande. Kommande läsår skulle vi vilja lära oss mer om detta och bjuda in John Carter till en KU-dag kommande läsår

Det är bra att ha fått mer insikt i vilka symboler som är tillåtna och inte tillåtna enligt lag, men det är lätt att glömma bort vad de betyder och det vore därför bra med en repetition.

Placering i klassrum har gjorts för att öka tryggheten för eleverna. Det är viktigt att det finns en förutsägbarhet och struktur i undervisningssituationen

Kränkingsärendet är utrett och avslutat

Samtliga främjande och förebyggande åtgärder har fungerat bra

5. Undersökning och analys av ev. risker innevarande år.

Risker för diskriminerande och kränkande behandling i verksamheten.	Analys av de olika riskerna som upptäckts i verksamheten.
Analysera förekomsten av ”svarta hål” i våra lokaler	Vi vet inte säkert om det finns ”svarta hål”, som de studerande upplever som otrygga (områden utan uppsikt)
Oro i grupperna och att elever känner sig orättvist behandlade	Elever upplever att olika folkgrupper behandlas olika i Sverige vilket kan skapa oro i grupperna i skolan. Elever måste förstå vad som krävs för att klara SFI för annars kan de känna sig orättvist behandlade när några elever går vidare och några stannar kvar i grupperna. (SFI och grundkurser)
Att elever tar med sig och ger uttryck för hemlandets värderingar som kan vara en kränkande behandling i Sverige.	Elever i samma folkgrupp och folkgrupper emellan kränker varandra. De upplever det inte som kränkning men i Sverige kan det vara en kränkning.
Fortsätta arbetet med att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.	Ingen ska fara illa, vare sig i hemmet eller i skolan. Det finns ett mörkertal. Vi behöver arbeta både förebyggande och främjande för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, kunskapsinhämtning Vi behöver ha etablerade rutiner och samverka med socialtjänst, vården och polis för att agera när det behövs.

5.1 Metoder och kartlägningsredskap.

För att upptäcka risker:

Utforma en trygghetsenkät till alla för att kartlägga om de upplever sig trygga, kränkta och/eller diskriminerade

Samtal på klassråd och elevråd

5.2 Planerade åtgärder för läsåret.

Planerade främjande åtgärder på -----skolan.	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig?
Samtal och diskussioner i grupperna för att förstå och respektera varandras åsikter och kulturella olikheter.	2023/24	All personal
Viktigt att personalen inte backar eller skjuter fram obekväma frågor som kommer upp.	2023/24	All personal
Vi vill skapa en nyfikenhet hos eleverna för varandra och för våra olika kulturer.	2023/24	All personal

Planerade förebyggande åtgärder på -----skolan.	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig?
Aktiviteter i blandade grupper.	2023/24	Samtliga
Placering i klassrummen	När vi får nya elever	Samtliga
Rast samtidigt och ett café där alla kan sitta på rasten.	2023/24	Samtliga
Trygghetsvandring på skolan	2023/24	Samtliga
Trygghetsenkät	2023/24	Samtliga
Bjuda in John Carter för att föreläsa om "low arousal approach" och hur man förebygger konflikter	2023/24	Samtliga
Fortsätta arbetet kring hedersrelaterat våld och förtryck och samarbetet med andra myndigheter	2023/23	Samtliga

6. Delaktighet och förankring av planen.

Vi tar upp planen i undervisningen, på klassråd och elevråd

6.1 Elevers delaktighet.

Vi tar upp planen i undervisningen, på klassråd och elevråd

Viktigt att alla vågar lyfta om de känner sig diskriminerade eller kränkta

6.2 Medarbetares delaktighet.

Personalen¹ utvärderar innevarande plan senast under kompetensutvecklingsdagarna i slutet av vårterminen, Utifrån utvärdering och analys sätts nya mål upp för arbetet mot diskriminering och kränkningar. Rektor tillsammans med biträdande rektor och kurator upprättar en ny plan med utgångspunkt i dessa mål. I början av höstterminen diskuteras och kommenteras planen av personalen och utifrån den diskussionen fastställer rektor ny plan.

¹ Alla personal som vistas i kommunens verksamhet.

7. Rutiner/Åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Ytterst ansvarig för att inga elever eller vuxna på skolan diskrimineras, kränks eller trakasseras är rektor. För att uppnå målet att alla behandlas väl och lika behöver alla på skolan känna ansvar för att uppmärksamma och rapportera diskriminering och kränkning. Eleverna gör det efter förmåga, för de anställda vuxna är det en skyldighet.

1 All pedagogisk personal på enheten

7.1 Rutin vid konflikt mellan elever/studerande

Steg	Åtgärder	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Samtala med berörda elever/studerande	pedagog.
3.	Bestäm tid för uppföljning	pedagog.
4.	Dokumentera kort kring händelsen och ev. överenskommelser.	pedagog.

2 Med verksamheten menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering m.m. och syftar på skolans tillgänglighet.)

7.2 Rutin när elev/studerande kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan elev/studerande

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning i Df - respons	All personal.
2.	Samtal med berörda elever/studerande	Pedagog
3.	Åtgärder/insatser sätts in	pedagog
4.	Uppföljning av åtgärder/insatser	pedagog
5.	Om kränkning upphör avslutas ärendet	Pedagog
6.	Om kränkning inte upphör intensifieras åtgärder/insatser Andra professioner Externa myndigheter	Pedagog

7.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar elev/studerande.

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Elevstuderande//personal meddelar rektor, eller annan personal att elev/studerande blivit kränkt av personal.	personal
2.	Samtal med berörd elev/studerande och personal om kränkningen. Dokumentera samtalet	Rektor
3.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
4.	Åtgärder/insatser sätts in.	Rektor
5.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
6.	Om kränkning upphör avslutas ärendet.	Rektor
7.	Om kränkning inte upphör kontaktas skolchef eller personalenheten.	Rektor

7.4 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar elev/studerande.

Informera skolchefen.

7.5 När verksamheten² diskriminerar elev/studerande.

Informera skolchefen.

8. Anmälningsskyldighet

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan kan i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där en elev/studerande upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

8:1 Till socialtjänsten:

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende. Mer information finns på <https://hjo.se/stod-och-omsorg/familj-barn-och-ungdom/barn-som-far-illa/>.

² Med verksamheten menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård/skolgård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

9. Lagstiftning och styrdokument

9:1 Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

9:2 Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

9:3 Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

9:4 FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Viktiga artiklar är nummer 2, 12, 19, 28 samt 36.

9:5 Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

9:5 Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

9:6 Trygghet och studiero

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten ska skolan främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.
(Skollagen 5 kap. 3 §